

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelma – Toimenpidesuosituksia

Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies
valtiovarainministeriö

Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke

Informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön työryhmä

- Tavoitteena on ehkäistä henkilötunnusten käyttöä tunnistuskäytössä sekä ehkäistä identiteettivarkauksia.
- Tehtävänä on laatia suunnitelma informaatio-ohjauksen ja viestinnän toteuttamiselle.
- Tuoda esiin ohjeita, suosituksia ja parhaita käytäntöjä henkilötunnuksen oikeaa käyttöä varten.

Johdanto ja tausta

- Työryhmän jäsenet: valtiovarainministeriö, Digi- ja väestötietovirasto, Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus, Verohallinto, Kuluttajaliitto ry, Finanssivalvonta, Liikenne ja viestintävirasto Traficom (Kyberturvallisuuskeskus) sekä Finanssiala ry
- Toimenpidesuositukset pohjautuvat työryhmän teettämiin selvityksiin, työryhmän sisäisiin asiantuntijakeskusteluihin sekä työryhmän asettamispäätöksessä esitettyihin tavoitteisiin
- Taustaselvityksissä havaittuja **haasteita** henkilötunnuksen tunnistuskäytölle ja rakenteellisille epäkohdille ei **pystytä korjaamaan vain viestinnällisillä toimenpiteillä**. Työryhmä nostaa esiin **toimenpidesuosituksia**, jotka on syytä huomioida henkilötunnusta käsittelevien hankkeiden sisällöissä, lainsäädännön uudistamistyössä sekä hankkeiden viestinnässä ennen ja jälkeen toimeenpanon.
- Euroopan komissio antoi kesäkuussa 2021 ehdotuksen asetukseksi ja lainsäädäntökehikoksi **eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä ja siihen liittyvästä digitaalisesta lompakkosovelluksesta**, jotka muodostavat EU:n kansalaisille, EU:ssa asuville henkilöille sekä yrityksille välineen tunnistautumiseen ja henkilöön liittyvien tietojen osoittamiseen
- Suomessa digitaalista henkilöllisyystodistusta kehitetään VM:n johtamassa **digitaalisen henkilöllisyyden hankkeessa**. Jatkossa passin ja henkilökortin rinnalla kaikilla olisi **digitaalinen henkilöllisyystodistus**, jota voisi käyttää henkilötietojen osoittamisessa sekä julkisissa että yksityisissä palveluissa, niin sähköisissä kuin fyysisissäkin. Myöhemmin digitaalinen henkilöllisyystodistus tulee laajenemaan **digitaaliseksi lompakkosovellukseksi**

Selvityksen yhteenveto 1/2

- **Henkilötunnusta käytetään laajalti osana asiakkaan tunnistamista, mutta harvoin yksinään.**
- **Monessa organisaatiossa on vaikeuksia erottaa yksilöinnin ja tunnistamisen tilanteita ja eroavaisuuksia toisistaan.** **Tunnistamisessa** virkailija todentaa asiakkaan henkilöllisyyden virallisesta henkilöllisyysasiakirjasta tai esimerkiksi vertaamalla asiakkaan kertomia tunnistetietoja rekistereihin oleviin tietoihin. **Yksilöinti** tarkoittaa asiakkaan ja hänen tietojensa erottamista muista samaan tai samankaltaiseen joukkoon kuuluvista objekteista tai tiedoista.
- Selvityksessä tunnistettiin joitain tapauksia, joissa **henkilötunnus toimii ainoana henkilön tunnistustekijänä**, mutta vastaajat kokivat nämä tilanteet usein **matalan riskin asiointitilanteiksi**. Yleisempää on, että asiakkaalta kysytään henkilötunnuksen lisäksi myös muita tunnistetietoja.
- **Vaikka sähköisen tunnistamisen välineet ovat jo laaja-alaisesti kansalaisten käytössä, ei niitä hyödynnetä vielä kaikilla toimialoilla yhtä laajasti.** Vahvan tunnistamisen käyttö on toisilla toimialoilla pidemmällä ja toiset toimialat ovat aktiivisesti kehittämässä tunnistustapoja vahvempaan suuntaan. Erityisesti finanssisektori on muita toimialoja pidemmällä vahvan tunnistamisen hyödyntämisessä eri asiointikanavissaan.
- **Sähköisissä asiointitilanteissa yleisin tapa tunnistaa asiakas on vahva sähköinen tunnistaminen.** Myös monivaiheista tunnistamista käytetään sähköisessä asiointissa, mutta melko vähän. Ainoa tunnistettu sähköisen asiointin tilanne, jossa henkilötunnusta käytetään asiakkaan ainoana tunnistustekijänä, oli sosiaali- ja terveydenhuollon ajanvaraustilanne.
- **Puhelinasiointissa yleisin keino asiakkaan tunnistamiseen on kysyä henkilötunnus ja muita tarkentavia tietoja.** Asiakkaalta kysyttävät tarkentavat tiedot vaihtelevat hyvin paljon toimialoittain ja tilanteittain.
- **Käyntiasioinnissa yleisin tapa tunnistaa asiakas on fyysinen asiakirja**, kuten passi, henkilökortti tai Kela-kortti. Kela-kortti vertautuu tutkimuksessa pelkkään henkilötunnukseen, ja sitä käytetään tunnistusvälineenä lähinnä apteekkeissa ja sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Käyntiasioinnin tilanteita, joissa asiakas tunnistetaan pelkän henkilötunnuksen avulla, tunnistettiin eniten apteekki-alalla ja sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla.

Selvityksen yhteenveto 2/2

- **Kirjallisessa asiointissa asiakkaat tunnistetaan yleisimmin omakätisen allekirjoituksen avulla.** Toimialoilla on käytössään myös erilaisia keinoja asiakkaan tunnistamiseen kirjallisessa asiointissa.
- **Tilanteet, joissa henkilötunnusta käytetään ainoana tunnistustekijänä, painottuvat apteekki- ja kemikaalitavaroiden vähittäiskaupan alalle sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalle.** Syinä henkilötunnuksen käytölle ainoana asiakkaan tunnistustekijänä virallisten ohjeistusten lisäksi nähdään muun muassa helppous, matalat kustannukset, koettu luotettavuus, puuttuvat lisätiedot tai asiakkaiden valmiuksien puute ottaa vaihtoehtoisia tunnistustapoja käyttöön.
- **Organisaatiot kysyvät henkilötunnuksen lisäksi tunnistamistilanteissa usein muita tunnistetietoja.** Kysyttävien lisätietojen laajuudella on suuri merkitys tunnistamiseen liittyvien riskien kannalta. Nimi, puhelinnumero ja osoite ovat helposti muiden selvitettävissä, mutta asiakkaan kanssa erikseen sovitut turvasalasanat tai yksityiskohtaiset tiedot asiakassuhteesta ovat jo lähempänä vahvaa tunnistamista.
- **Vastausten mukaan suuren riskin asiointitapahtumat ovat yleisesti ottaen asetettu vahvan tunnistamisen taakse.** Tapahtumissa, joissa vahvaa tunnistamista ei käytetä, ovat vastaajien mukaan väärinkäytöksen riskit hyvin pieniä.
- **Siirtyminen vahvaan tunnistustapaan ei ole kaikilla toimialoilla täysin mutkatonta.** Erityisesti finanssisektorilla on aikeita vähentää henkilötunnuksen ja muiden tunnistetietojen käyttöä tunnistamisessa. Sote-sektorilla ja energiasektorilla vastaavasti on yli puolet vastaajista eivät aio vähentää henkilötunnuksen ja muiden tunnistetietojen käyttöä tunnistamisessa. Vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöönoton vaatimat järjestelmämuutokset, kustannukset ja resurssivaatimukset aiheuttavat vastaajien mielestä keskimääräisesti eniten haasteita.
- **Organisaatiot toivovat aktiivista sidosryhmätyöskentelyä henkilötunnuksen tunnistuskäytön vähentämiseksi ja vahvempien tunnistusratkaisujen tehokkaampaan käyttöön.** Muun muassa ajantasainen viestintä sekä organisaatioille että kansalaisille, selkeät ohjeistukset ja tiedotus vaihtoehtoisista tunnistustavoista, viestintä liittojen kautta sekä viranomaisilta tulevat suositukset ovat organisaatioiden mainitsemissa toiveissa sidosryhmätyöskentelylle.

Keskeiset havainnot ja suositukset

Vahva tunnistamien ja muiden luotettavimpien tunnistustapojen käyttö

Vahvan tunnistamisen hyödyntämisen runsas vaihtelu sekä toimialojen sisällä että asiointikanavien välillä. Vahvan tunnistamisen lisäämiseen tulisi luoda painetta joko lainsäädännön avulla tai kansalaisten kautta esimerkiksi tietoisuutta lisäämällä. Organisaatioita tulisi tukea hyvien käytänteiden ja kokemusten kautta.

- Erityisesti puhelinasiointinnissa tunnistaminen on heikkoa.
- Viestintää tunnistamista tekeville organisaatioille ja kansalaisille. Tietoa heikon tunnistamisen riskeistä, luotettavimmista tunnistustavoista ja mahdollisuuksista
- Ei selkeitä lakimuutoksia mutta säädösten tarkastelua
- Konkreettisia toimenpiteitä vahvempaan tunnistamiseen siirtymiseen
→ Digitaalisen henkilöllisyyden ratkaisut

Käyntiasiointi ja tunnistustavat

Kela-korttia käytetään erityisesti apteekeissa ja sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. **Kela-kortti ei sisällä kuvaa ja sitä ei ole tarkoitettu henkilöllisyyden osoittamiseen**, Kela-kortin käyttö rinnastuu tunnistuskäytössä henkilötunnuksen käyttämiseen ja on siten ainoana tunnistustapana heikohko ja väärinkäytettävissä.

Henkilökortti on luotettava henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, jota voidaan käyttää myös tilanteissa, joissa nykyisin hyväksytään Kela-kortti. Luotettava tunnistusväline ei ratkaise ongelmia, jos sitä ei käytetä oikein ja tunnisteta kuvasta kortin haltijaa.

- Suunnitelmallinen viestintä heikon tunnistamisen riskeistä ja luotettavista tunnistustavoista
- Lainsäädännön muutosten tarkastelu ja vaikuttavuusarvioinnit ennen muutosten toteutusta
- Konkreettiset toimenpiteet luotettavampaan tunnistukseen siirtymisessä

Pääkohderyhmät ja keskeiset yhteistyökumppanit

Keskeiset informaatio-ohjauksen ja viestinnän kohderyhmät

- Yksityiset organisaatiot
- Julkiset organisaatiot
- Kansalaiset asiointitilanteissa

Keskeiset sidosryhmät ja yhteistyökumppanit

- Elinkeinoelämän ja kuluttajien edunvalvontajärjestöt
- Ministeriöt
- Virastot (tarpeellisilta hallinnonaloilta, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa)
- Kunnat ja kuntayhtymät
-

Toimenpidesuosituksia

1. Vahvan sähköisen tunnistamisen lisääminen

- **Vahva sähköinen tunnistaminen** on henkilötunnuksen tunnistuskäytön korvaamisen näkökulmasta **kestävin ja turvallisin ratkaisu**
- **Kaikissa** asiakkaan **yksilöintiä ja tunnistamista** vaativissa etäasiointitilanteissa **ei ole välttämätöntä** ottaa vahvaa sähköistä tunnistamista käyttöön
- Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen **viestintä yhteensovitetaan** henkilötunnuksen uudistamisen hankkeen kanssa
- Digitaalisen henkilöllisyyden hankkeessa **luodaan uusi digitaalinen henkilöllisyystodistus**, joka toimii sekä sähköisessä asiointissa että käyntiasioinnissa.
- **Vahva sähköinen tunnistaminen** tai muu luotettava tunnistusmenettely **on syytä ottaa käyttöön, mikäli matalamman tason tunnistustavat** tai henkilötunnuksella yksilöiminen eivät ole riittäviä keinoja estää henkilötunnuksen ja muiden henkilötietojen väärinkäyttöön liittyviä riskejä
- **Vahvaa sähköistä tunnistamista ei ole syytä edellyttää** sellaisissa tilanteissa, jossa asiakasta **ei ole tarpeen tunnistaa aukottomasti** vahvan sähköisen tunnistamisen menetelmillä. Vahvan sähköisen tunnistamisen kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tunnistamistapa on mahdollisimman laajan joukon käytettävissä.

2. Kela-kortin käyttö ja muoto

- **Keskustelun avaaminen** Kelan, STM:n, THL:n ja SM:n kanssa **tulevaisuuden suunnitelmista Kela-kortin tunnistuskäyttöön liittyen**. Kela-kortin käyttö muodosti merkittävimmät selvityksessä tunnistetuista riskeistä
- Kela-korttia käytetään usein apteekeissa ja julkisessa terveydenhuollossa henkilön tunnistamisessa (yksilöinnissä), koska kortista luetaan viivakoodinlukijalla henkilötunnus nopeasti. **Kela-kortin käytössä erotettava kortin käyttö henkilön tunnistamistarkoituksessa ja kortin käyttö esim. Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen osoittamiseksi** (vakuuttamistieto).
- Laki sähköisestä lääkemääräyksestä ja sen taustalla oleva Hallituksen esitys ohjaa nykyisellään apteekkeja käyttämään Kela-korttia lääkkeiden vastaanotto-oikeuden osoittamiseksi
- Kelassa on luovuttu **kuvallisesta Kela-kortista** (jonka monet tahot hyväksyivät henkilöllisyystodistukseksi) koska Kelassa ei ollut riittävällä tarkkuudella tunnistettu henkilöä, mistä seurasi väärinkäytöksiä
- Asiantuntijoiden kanta on, että **julkisessa terveydenhuollossa Kela-korttia ei tulisi kysyä**, koska oikeus julkiseen terveydenhoitoon perustuu kotikuntalakiin, eikä sairausvakuutuslakiin
- Työryhmässä on noussut esiin keskustelua **Kela-kortin toiminnallisuuksien lisäämisestä henkilökorttiin**. Yhdistämisen tilanteessa henkilökortin tulisi olla sellainen, että sitä on mahdollista käyttää suorakorvausmenettelyissä vastaavasti kuin Kela-korttia (vakuuttamistieto ja lääkekorvausten korvausoikeusnumerot). Huomioita sosiaaliturvauudistus ja monikanavarahoituksen selvitykset.
- Kela-kortin ja Henkilökortin yhdistämiseen liittyy myös **digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja lompakon sisältöön liittyvien suunnitelmien selkeyttäminen**.

3. Henkilökortin käyttö

- **Käyntiasioinnissa** luotettavien henkilöllisyyttä osoittavien asiakirjojen (**henkilökortti ja passi**) käytön lisääntyminen **pienentää** henkilöllisyyteen liittyviä **väärinkäytösten riskiä**.
- **Henkilökortin saaminen on mahdollista Kelan maksusitoumusmenettelyn kautta** edellyttäen että hakijalla on oikeus perustoimeentulotukeen ja kyseinen asiakirja on hakijalle välttämätön.
- **DigilD** hankkeessa kehitettävä **tunnistusratkaisu** sopisi myös **käyntiasiointiin** ja se olisi **suunnitelmien mukaan maksuton**. Digitaalinen väline olisi sidoksissa voimassa olevaan passiin tai henkilökorttiin, jotka eivät ole maksuttomia.
- **DigilD hankkeessa olisi arvioitava**, onko digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tarkoitus olla **aidosti maksuton**
- **Tällä hetkellä ei ole tarpeeksi tietoa**, jotta voitaisiin suositella esim. **Kela-kortista kokonaan luopumista ja siirtymistä siltä osin henkilökortin käyttöön**. Muutoksella olisi isoja seurauksia kansalaisille, tunnistajille, poliisille asiakirjan myöntäjänä ja yhteiskunnalle kokonaisuutena
- Lisäselvitysten ja vaikutusten arvioiminen on välttämätöntä ennen kuin voidaan tehdä uusia suosituksia. Erityisesti olisi **selvitettävä, onko kansalaisryhmiä**, joilla on **esteitä henkilökortin saamiseksi** taloudellisista tai muista syistä.
- Suositellaan keskustelun avaamista vastuuviranomaisten kesken Kela-kortin ja henkilökortin toiminnallisuuksien yhdistämisestä ja henkilökortin saatavuudesta yhdenvertaisesti kaikille kansalaisille

4. Lainsäädännön kehittäminen ja tietosuojalain tarkastelu

- **Keskustelun avaaminen lainsäädännön kehittämisestä ja tietosuojalain muuttamisen arvioimisesta** oikeusministeriön ja tietosuoja-valtuutetun toimiston kanssa
- Tietosuojalainsäädännön selkeyttämisellä voitaisiin ehkäistä henkilötunnuksen käyttämistä tunnistamisessa. Henkilötunnuksen käsittelystä säädetään tietosuojalain (1050/2018) 29 §:ssä
- **Tietosuojalaissa ei todeta** nimenomaisesti, **ettei henkilötunnusta voi tai pidä käyttää henkilön tunnistamiseen**. Muuttamalla tietosuojalakia olisi mahdollista korjata muodostunutta käytäntöä, jossa henkilö yksilöidään henkilötunnuksella, mutta henkilöä ei luotettavasti tunnisteta
- **Erityislainsäädännöllä ja viranomaisohjeistuksella** olisi mahdollista täsmentää, mitkä **tunnistamistavat tai -tiedot ovat riittäviä henkilön tunnistamiseksi** eri tilanteissa, joissa henkilö täytyy tunnistaa
- Työryhmä suosittelee **kattavan lainsäädännöllisen tarkastelun käynnistämistä toimialakohtaisesta sääntelystä**, jossa toimijoita velvoitetaan henkilötunnuksen keräämiseen tai käyttämiseen joko yksilöintitarkoituksessa tai tunnistustarkoituksessa.

5. Ohjeiden ja hyvin käytäntöjen laatiminen organisaatioille ja kansalaisille

- **Työryhmällä ei ole edellytyksiä** käynnistää nykyisten **ohjeiden tarkastelua ja uusien ohjeiden laatimista keskitetysti**. Ohjeita ja suosituksia on olemassa hyvin laajasti eri hallinnonaloilla, toimialoilla, eri palveluissa ja erilaisissa asiointiprosesseissa.
- Henkilötunnusta käyttävät **toimijat tarkastelisivat omat ohjeistuksensa omaehtoisesti** huomioiden henkilötunnuksen uudistamiseen ja digitaaliseen henkilöllisyyteen liittyvät uudistukset.
- Käynnissä olevissa **hankkeissa** ja tulevissa hankkeissa **arvioidaan tarvetta uusille ohjeistuksille sekä ohjeiden päivittämiselle** ja varataan ohjeiden päivittämiseen riittävät resurssit.
- **DigILD hankkeen ja HETU hankkeen viestinnässä kiinnitetään huomiota muutosten ennakoitavuuteen** myös organisaatioiden valmistautumisen ja sisäisten ohjeistuksien päivittämisen näkökulmasta.
- Vastuuviranomaisten tulisi järjestää eri toimialoille yhteisiä, alan etujärjestöjen kanssa suunniteltuja keskustelutilaisuuksia, työpajoja tai viestintäkampanjoita, jossa **tuodaan esille** henkilötunnuksen tunnistamiskäyttöön liittyviä **haasteita, riskejä ja oikeita menettelytapoja**

6. Omien tietojen hallintaan liittyvä varoitusmerkintä ja identiteettivarkauksien ehkäisemisen toimenpiteitä

- Tanskassa otettiin 2017 käyttöön mahdollisuus tehdä itselleen väestörekisteriin ”varoitusmerkintä”
- **Henkilö voi tehdä merkinnän**, jos hän on esim. hävittänyt passinsa tai ajokorttinsa tai jos hänen henkilötietojaan on muusta syystä päätyntä vääriin käsiin. **Merkintä tehdään itsepalveluna sähköisesti**, eikä järjestelmä sisällä varsinaista perusteluvollisuutta
- Viranomais ei päättä merkinnän tekemisestä, vaan henkilö itse. **Merkinnällä ei ole sitovia oikeusvaikutuksia**, se tarjoaa informaatiota väestörekisterin tietoja vastaanottaville organisaatioille.
- Varoitusmerkintä **kehottaa** esim. luottoa tarjoavaa yritystä **varmistamaan** luotonhakijan **henkilöllisyys**. Yritys itse päättää, minkä merkityksen se varoitusmerkinnälle antaa. Kyse ei siis ole varsinaisesta luottokiellosta. Merkintää voi hyödyntää myös muilla aloilla kuin luotonannossa.
- Mikäli merkintä otettaisiin käyttöön, **viranomaisten tulee antaa suosituksia organisaatioille toimenpiteistä**, koska merkintä on VTJ:ssä. Myös kansalaisia tulee ohjeistaa merkinnän käytöstä
- Varoitusmerkinnän vastaanottaminen ja hyödyntäminen olisi yrityksille vapaaehtoista
- Suomessa **luottokieltoa tarjoaa kaksi yksityistä palvelutarjoajaa, VTJ:ssä vastaavaa palvelua ei ole**. Luottokiellon oikeusvaikutuksista ei ole säädelty ja käyttö on vapaaehtoista
- OM:ssä ja VM:ssä on käynnissä hanke positiivisen luottotietorekisterin perustamiseksi. Rekisteröidyllä olisi mahdollisuus **tehdä positiiviseen luottotietorekisteriin vapaaehtoinen luottokielto merkintä**

Käytössä olevia suojakeinoja

- Omaehtoinen luottokielto ja Omien luottotietojen seuraamispalvelu ([Tietovahti-palvelu](#), [MyBisnode-palvelu](#))
- Tietovuodon uhrin palvelut Suomi.fi –verkkopalvelussa (<https://www.suomi.fi/oppaat/tietovuoto>)
- Tietovuotoapu –sivusto (<https://tietovuotoapu.fi/fi/neuvoja-ja-ohjeita-tietovuodon-uhreille>)
- Nordisk Agendan tietopaketti ([Identiteettien väärinkäytösten torjunta](#))
- Muuttoesto ja muuttosuojaus itsepalveluna. Oikeudettoman muuttoilmoituksen esto väestötietojärjestelmään tehdään osoitteessa: <https://www.suomi.fi/palvelut/muuttoesto-digi-ja-vaestotietovirasto/cb196ca7-7283-4741-8a19-784335da1dcc>.
- Muuttosuojaus Postille tehdään itsepalveluna osoitteessa: <https://www.posti.fi/fi/henkiloille/kirjeet-ja-postipalvelut/jakelu-ja-muuttaminen/muuttaminen-henkiloille/muuttosuojaus>
- Rekisteröintikielto kauppa- yhdistys- ja säätiörekisteriin (https://www.prh.fi/fi/asiakastiedotteet/2020/P_21843.html)

7. Kansalaisviestinnän koordinointi ja keskittäminen hankkeiden toimeenpanovaiheeseen

- Kansalaisten ja organisaatioiden **viestintä tulisi yhdistää henkilötunnuksen uudistamisen hankkeen ja digitaalisen henkilöllisyyden hankkeiden osalta** hankkeiden tavoitteista, tuotoksista, lainsäädännöstä ja aikatauluista
- Samassa yhteydessä viestitään tunnustuslain mukaisista **vahvan sähköisen tunnistamisen palveluista**. Erityisesti **kansalaisviestintä** keskitetään **hankkeiden loppupuolelle**, kun ratkaisut ja tuotokset ovat riittävän selviä.
- **Selkeää viestinnän työnjakoa ja roolitusta ministeriöiden ja virastojen välillä**. VM yhdessä muiden vastuuministeriöiden kanssa viestii lainsäädäntöprosessin etenemisestä ja lainsäädännön voimaantulosta. Lakien täytäntöönpanosta vastaa toimeenpaneva organisaatio, joka ottaa vahvan roolin viestinnästä
- **Turvallisia tunnistamiskäytäntöjä koskeva kansalaisviestintä** tulee liittää parhaillaan rakentuneesta ja rakentuvasta **palvelukokonaisuudesta viestimiseen** (henkilötunnuksen myöntäminen, tietomurron uhrien palvelu, digitaalinen henkilöllisyystodistus).
- Organisaatioilla on keskimääräisesti hyvät käytännöt henkilötunnuksen käytöstä tunnistuskäytössä. Organisaatiot käyttävät harvoin pelkkää henkilötunnusta tunnistamisessa, ja suuren riskin palveluissa on pääsääntöisesti käytössä vahvan tunnistamisen menetelmät

Yhteenveto keskeisimmistä toimenpiteistä

- Edellä kuvattujen **selvitysten ja toimenpiteiden käynnistäminen tulee ottaa osaksi henkilötunnuksen uudistamishankkeen ja digitaalisen henkilöllisyshankkeen tavoitteita ja tehtäviä**
- Henkilötunnuksen käyttöön liittyvästä **säädösvalmistelun etenemisestä ja lainsäädännön voimaantulosta** informaatio-ohjausta ja sidosryhmäviestintää toteutetaan **vastuuministeriöiden toimesta**
- Tunnistuslain mukaisen **vahvan sähköisen tunnistamisen palveluista viestiminen integroidaan viestintäsuunnitelmaan**, jonka tulisi olla osa digitaalisen identiteetin ja henkilötunnuksen uudistamisen viestintäkokonaisuutta
- **Uusien ja valmistuvien tunnistuspalveluiden käyttöönotosta** sidosryhmäyhteistyötä ja kansalaisviestintää toteutetaan niiden organisaatioiden toimesta, jotka vastaavat palveluiden tuottamisesta.

Yhteenveto keskeisimmistä toimenpiteistä

- Esitykset säädösvalmisteluissa ja kehittämistoimenpiteissä:
 - **Toimiala- ja hallinnonalakohtaisen sääntelyn tarkastelemista** henkilötunnuksen käytöstä tunnistuskäytössä ja tietoisuuden lisäämistä tunnistuskäytön ja yksilöintikäytön erottamiseksi
 - Tietosuojalain sääntelyn kehittämistä
 - Kela-kortin ja henkilökortin toiminnallisuuksien selvittämistä ja yhteiskäyttöisyyden lisäämistä, huomioitava sosiaaliturvauudistus ja monikanavarahoitukseen liittyvä selvitystyö
 - Henkilökortin käytön lisäämistä ja tarveselvitystä henkilökortin saatavuuden parantamisesta
 - Digitaalisen henkilöllisyyden ja lupalompakon ominaisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä
- Kehittämistoimenpiteet ja suositukset viedään **Digitoimistoon arvioitavaksi** sekä **Digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministerityöryhmän (DDH) käsiteltäväksi ja linjattavaksi jatkotoimenpiteitä varten**

Päätösesitykset

- Johtoryhmä hyväksyy informaatio-ohjuksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelman
- Johtoryhmä hyväksyy tiedotteen lähettämisen työryhmän esittämistä toimenpiteistä henkilötietojen väärinkäytön ehkäisemiseksi
- Johtoryhmä hyväksyy informaatio-ohjuksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelman osaksi Hetu-uudistuksen säädösmuutosten lausuntopyyntöä

Kysymykset

- Ovatko toimenpidesuosituksset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?
- Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasiointissa?
- Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?
- Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies
etunimi.sukunimi@gov.fi